

UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME

Programme des Nations Unies pour l'environnement Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente

Программа Организации Объединенных Наций по окружающей среде

برنامج الأمم المتحدة للبيئة

联合国环境规划署

Isbreer i sørlige Sør-Amerika og Alaska smelter raskere enn breer i Europa, sier ny UNEP-rapport

Forskere advarer om at mange lavtliggende breer som er vitale for lokalsamfunn i tørre områder kan forsvinne i løpet av de neste tiårene

Nyheten sammenfaller med at Norge annonserer økonomisk støtte til **Himalayan Climate Adaptation Initiative**

Streng embargo: til 15.30 GMT / 09:30 i Cancún

Cancún/Nairobi/Arendal, 7. desember 2010 – Isbreer i Patagonia, som dekker deler av Argentina og Chile, etterfulgt av breer i Alaska og dets fjellkjeder langs kysten, har blitt redusert raskere og over lengre tid enn breer i andre deler av verden.

Dette er blant funnene i en ny rapport utarbeidet av FNs miljøprogram i samarbeid med forskere fra hele verden, inkludert Norsk Polarinstitutt og Norut Alta.

Den tredje raskeste tilbakegangen er isbreene i det nordvestlige USA og i det sørvestlige Canada, etterfulgt av de i høye fjellene i Asia inkludert Hindu Kush i Himalaya, Arktis og Andesfjellene.

Sett under ett har Europas isbreer økt i masse siden midten av 1970-tallet, men denne utviklingen snudde rundt år 2000.

Mens den generelle trenden er nedgang, har økt nedbør enkelte steder bidratt til økt masse og i enkelte tilfeller økt størrelse på breer, blant annet i Vest-Norge, på Sørøya i New Zealand, samt deler av Tierra del Fuego i Sør-Amerika.

Enkelte fjellkjeder opplever tilsynelatende motstridende effekter. I mindre områder av Karakoram i Asia har voksende breer underlagt seg områder som har vært isfrie i rundt 50 år. Samtidig har isbreer i nordlige områder av Karakoram og i størsteparten av Tibet, Tian Shan og Himalaya, opplevd en tilbakegang – og noen av dem raskt.

"Akkumulert vitenskap viser en klar generell trend av smeltende isbreer knyttet til et varmere klima og med mulige andre virkninger som for eksempel nedfall av sot, som reduserer refleksjon av varme tilbake i rommet", sier FNs Undergeneralsekretær og direktør for FNs miljøprogram, Achim Steiner. "Denne rapporten understreker en global trend, observert over mange tiår nå i enkelte deler av verden, som har konsekvenser både på kort og lang sikt for et betydelig antall mennesker, når det gjelder vannforsyning og sårbarhet".

"Uten tvil den viktigste drivkraften bak den raske smeltingen av isbreer i Himalaya og katastrofale flommer ifra brevann, er varmere temperaturer som følge av klimaendringer. Risikoen for liv og levekår i den skjøre Hindu Kush Himalaya-regionen er høy og voksende. Det er et stort behov for umiddelbare tiltak fra verdenssamfunnet for å lansere langsiktige tilpasningsprogram, sier Madhav Karki, Avdelingsdirektør ved 'International Centre for Integrated Mountain Development' (ICIMOD).

"Disse alarmerende funnene av smeltende isbreer understreker viktigheten av å bekjempe klimaendringer globalt. Det representerer et sterkt budskap til oss som politikere og klimaforhandlere i Cancun, sier Norges miljø-og utviklingsminister Erik Solheim.

Solheim annonserte i dag at Norge vil gi full fem-års finansiering på til sammen mer enn 12 millioner amerikanske dollar, til Hindu Kusch-Himalaya Climate Impact Aadaptation og Assessment (HICIA) programmet fra og med 2011.

Initiativet vil bli utført av Senter for internasjonal klima-og miljøforskning, ICIMOD og UNEP-Grid Arendal.

Solheim la til at: "Folk i Himalaya må forberede seg på en tøff og uforutsigbar fremtid og de trenger vår støtte. Derfor vil Norge fullt ut finansiere den nye 5-års programmet. Vi ser på dette programmet som en slagkraftig kombinasjon av solid klimavitenskap, lovende intra-regionale samarbeid og konkrete lokale tilpasningsprosjekter. Vi støtter programmet med stor entusiasme og ser frem til et nært samarbeid med programmets samarbeidspartnere".

"ICIMOD er veldig fornøyd med denne generøse kunngjøringen fra den Kongelige Norske Regjering som representerer en ny og betydelig støtte i lanseringen HICIA programmet, sier Dr Karki.

Hovedfunn i FNs miljøprograms rapport

Smeltende isbreer kan på enkelte steder og kanskje i løpet av kun noen få tiår, føre til en reduksjon i tilgang på vann i noen tørre områder, for eksempel i Sentral-Asia og deler av Andesfjellene, sier rapporten "*High Mountain Glaciers and Climate Change - Challenges to Human Livelihoods and Adaptation*".

I tørre områder i Sentral-Asia, Chile, Argentina og Peru, hvor det er lite nedbør, vil isbreer i tilbakegang ha mye større innvirkning på vanntilgangen i ulike årstider enn i Europa eller i deler av Asia, der monsunregnet spiller en mye mer fremtredende rolle i vannets kretsløp.

Rapporten sier at mange isbreer kan bruke århundrer på å forsvinne fullstendig, men understreker at mange lavtliggende, mindre breer, som ofte er avgjørende vannkilder i tørre områder, smelter mye raskere.

"Når isbreene forsvinner vil folk, husdyr, fugler og ville dyr bli tvunget til å flytte, sier Christian Nellemann fra UNEP/GRID-Arendal forsknings-senter i Norge. "Men ironisk nok dør også mange mennesker i ørkenen av drukning, når stadig mer uforutsigbart regn forårsaker flom".

- De fleste isbreer har krympet siden slutten av 'den lille istid', rundt 150 år siden. Men siden begynnelsen av 1980-tallet har tapet av is økt kraftig i mange regioner, samtidig med en økning i global gjennomsnittlig lufttemperatur.
- I noen regioner er det svært sannsynlig at isbreene i stor vil grad forsvinne innen utgangen av dette århundret, mens i andre vil bredekke vedvare, men i redusert form, i mange hundre år framover.

Når isbreer smelter, kan det dannes innsjøer som blir holdt tilbake av murer av leire, jord og stein, som noen ganger inneholder flere millioner tonn vann som kan true landsbyboere og infrastruktur som for eksempel kraftverk.

I løpet av de siste 40 årene har det vært en økning av plutselige og ofte katastrofale flommer fra isbreer – også kjent som jökulhlaup – ikke bare i Kina, Nepal og Bhutan, men også nylig i Patagonia og Andesfjellene.

- Fem store jökulhlaup fant sted i april, oktober og desember 2008 og igjen i mars og september 2009 i det nordlige Patagonia, Chile. I hvert av disse slapp Cachet 2-innsjøen, som var demt opp av Colonia-isbreen, ut omkring 200 millioner tonn vann i Colonia-elva. Innsjøen har siden raskt blitt fylt opp igjen, noe som tyder på høy risiko for ytterligere jökulhlaup.
- Det har vært en nær dobling i frekvensen av jökulhlaup i Yarkant-regionen i Karakoram, Kina, fra 0,4 ganger årlig mellom 1959 og 1986 til 0,7 ganger årlig fra 1997 til 2006. Dette har blitt tilskrevet et varmere klima.
- 7. oktober 1994 brast bresjøen Luggye Tsho i Lunana-regionen i Bhutan. Det påfølgende jökulhlaup inneholdt anslagsvis 18 millioner kubikkmeter vann, løsmasser og trær, som strømmet nedover og drepte over 20 mennesker. Vannmassene bevegde seg over 204 km.

Tilpasning

Økt tilpasning, herunder redusert risiko for mennesker, husdyr og infrastruktur vil bli stadig viktigere i en verden begrenset av klima.

I forhold til smeltende isbreer og dannelse av bresjøer, er uttapping av vann fra slike innsjøer en adaptiv handling. Dette har blitt gjort ved innsjøer i Cordillera Blanca, Peru.

Lignende prosjekter har blitt gjennomført ved Tsho og Thorthormi-isbreene i Nepal og Bhutan, men kostnadene og de tekniske utfordringene på avsidesliggende steder kan være høye.

- De peruanske myndighetene har hatt betydelig erfaring i å rense opp i bresjøer, etter å ha gjennomført de første arbeidene som svar på den katastrofale oversvømmelsen i Huaraz i 1941, som resulterte i over 5000 dødsfall.
- Over 5000 mennesker blir drept i Asia hvert år av flom, og hundretusener av mennesker i fjellområder blir berørt.

Utfordringen med jökulhlaup kommer på bakgrunn av økende bekymring over konsekvensene ekstremvær, som flom, har på liv og livsgrunnlag. Årlig blir anslagsvis 100-250 millioner mennesker rammet av flom hvert år.

Rapporten etterlyser også flere investeringer i glacial forskning og overvåking. Å studere og modellere avrenningen fra breer og elver og analysere framtidig variabilitet knyttet til klimaendringer er komplekst, men nødvendig.

Steiner la til: "Hvis verden skal håndtere klimaendringene på en avgjørende måte, må vi også ta opp behovet for programmer rettet mot tilpasningsstrategier for å bygge langsiktig motstandsdyktighet. Lokale innbyggere må allerede nå ta vanskelige avgjørelser og valg etter hvert som klimaet rundt dem endres. Det er på tide at regjeringer og det internasjonale samfunn trapper opp tiltak for å kutte utslipp og støtte tilpasning. Dette møtet i Cancún er neste mulighet for å få et raskt svar".

Merknader til redaktørene:

Rapporten "*High Mountain Glaciers and Climate Change - Challenges to Human Livelihoods and Adaptation*" er tilgjengelig på www.unep.org eller <http://www.grida.no/publications/high-mountain-glaciers/>, inkludert grafiske fremstillinger i høy og lav oppløsning for fri bruk i publikasjoner.

Rapporten er støttet av UNEPs polare forskningscenter GRID-Arendal og eksperter fra forskningssentre i Asia, Europa, Latin-Amerika og Nord-Amerika.

Rapporten vil bli lansert klokken 09:30 7. desember 2010 på den 16. konferansen for partene til FNs rammekonvensjon om klimaendring (COP 16) i Cancún, Mexico.

For mer informasjon, kontakt:

Nick Nuttall, UNEP Spokesperson / Head of Media, Tel: + 254 20 7623084, Mobil: + 254 733 632755, e-post: nick.nuttall@unep.org

UNEP Newsdesk/Nairobi, unepnewsdesk@unep.org, Tel. +254 20 762 5022